

Տարեկան գինն է . . . 130 դր.
Վեցամսեայն . . . 70 ,,
Եռամսեայն . . . 40 ,,
Մէկ ամսու դրոսը 80 փարսէ :

Գործը կրկնակի քան զհինիս արժէքովն :
Տարեկան ամեն մէկ թիւին համար 20 փարսէ :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԱՍՏԱՆԳՆՈՒԳՈՒՆՅ 13 ՄԱՐՏ

Մեզ զիսկ կառավարութեան արտաքին գործոց պաշտօնակա լորտ Մարկոսյանի կողմէն խորհրդարանին մէջ լորտ Տերպիկը բրած խոստանալ համեմատ պատասխան գրեց Գաղղիոյ կառավարութեան արտաքին գործոց պաշտօնակա Վալէֆի կողմէն յունվար 20 թուով գրած ծանուցադրոյն, որուն պատասխան գրած չլուարուն համար լորտ Բալմիսթընն եւ իր ընկերները յանդիմանութիւն լրած էին խորհրդարանին եւ հետեւաբար հրատարականին տալու պարտաւորվելին :

Փարիզին մարտ 1/13 թուով զԵրվանդանի մը լորտ կուտայ թէ Վալէֆի կողմէն անոնք որք նոր պատասխան մը գրեց լորտ Մարկոսյանի նամակին, եւ կ'աւելցնէ թէ այս երկու նամակներն ալ այնպիսի մակաման սիրով եւ քաղցրութեամբ գրված են, որ երկու կառավարութիւննց մէջ ծագած սխալ հասկացողութիւնները բոլորովն կը փարատին, եւ այս երկու մեծ ազդեց գաշտակցութեան ու մտերիմ յարաբերութեանց տեւորութիւնը կապահովեն :

Գաղղիացոց կայսեր անձին զէմ փորձելով վերջին գաւաճանութեան ետեւ ձեռք առնելով ազգու միջոցներուն նախելով կը կարծուի թէ քաղաքական խռովութեանց նպատակաւ գաւազրութիւնն ինքն թողնելուն յոյսը այսու հետեւ կը կրտրի, կամ գոնէ ժամանակ մը հանդարտ կը նստին : Վերջապարտ, խաղաղարմեաբուն կամակարգութիւնը այս կարծեաց հաստատութիւն գտնելուն ժամանակ չթողուց : Լատ մարտ 6 եւ 7 լուսնալու գիշերը Գաղղիոյ Շարժ-սիւս Սօն քաղաքին մէջ ապստամբութեան փորձ մը եղաւ, բայց կառավարութեան զօրքերը շուտ հասնելով առաջընտին :

Միւսին պաշտօնակա Սոնի լրագրին մէջ հրատարակված հեռագրական լրագր մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ այս գեղքին վրայ :

« Շարժ-սիւս Սօնի մէջ շարտթէն կիրակի լուսնալու գիշերը յանկարծ քառասունի չափ մարդ զուարթելով հետեւեալաբար փորձի պահակը կոխեցին, եւ անկէ երկաթուղի կայարանին վրայ դաշին, Արցն հասարակութեան փոքրէն մը հասարակութեան հրատարակեց : Բնակիչ Շարժ, զնի որտէս, դռնելով : Եւրկաթուղի կայարանին վերակացուն իր բուն մարդիկը ժողովելով խաղաղարմեաբուն գէմ գրաւ, եւ քիչ մը ետքը զօրաց զուարթ մը հասնելով զանոնք յրուսեց գրել :

խաղաղութեան անն հինգ հոգի լրագրվեցան նոյն դիշերը :

Մարտ 10 թուով մէջ հետեւեալ աղբիւրը կը հրատարակէ :

« Խաղաղարմեա Գաղղիոյ ամեն կողմէն պատասխանութիւններ կը պատրաստէին փետր. 24ին համար : Քանի մը ձերբակալութիւններ մի եւ նոյն ժամանակի մէջ կատարվելով այս չար խորհուրդը պարտաւոր հանեցին : Առավարութիւնը զնոնք, պատերազմական միջոցներ եւ կապահովել նամակներ ձեռք ձգեց : Չերքեզականութիւններուն թիւը չափազանց կերպով հաջողվեցաւ : Բնագր ամենը յիսուն հոգի փարիզն, քսան հոգի Ատոնի եւ երկու հոգի ալ Մարսիլայի մէջ բռնրված են :

« Չեռք առնելով զորտնութեան միջոցներուն հակառակ մարտ 4ին Տրուսնալու դիշերը փարիզն մէջ կառավարաց զուարթաններ եղան, բայց չար խորհուրդները չկրցան յաջողել : Եւ նոր ձերբակալութիւններ եղան : »

« Արցնի Սոն լրագրին կուտային նախելով բռնրված մարտը մէջ երեք փաստարան եւ զօրացեալ մը կայ եղեր : Գաւառներուն մէջ բռնրվողներուն ամենն ալ փարիզ տարվեր են, եւ բարձրութիւն անձինք ալ թող տրվեր են :

Արցն թէ Գաղղիոյ կառավարութիւնը քանի մը գաւառներու կուտարարութիւնը զօրացեալներու պիտի յանձնէ :

Յունվար 2/14ին գաւառներուն ժամանակ հեղինակներուն գաւազրատութեան վերջնալ ՚ի գործ գրվեցաւ :

Օրսինի եւ Բիւնի մարտ 1/13ին առաւել փարիզն Ուրթթ լրագր հրատարակին վրայ զիստակցեցան : Իսկ Ռուսիոյ մահաւան վճիռը կայսեր զթուութեամբը մշտնջնաւոր շղթայակալ աշխատութեան փոխվեցաւ :

Պոմպոնի փետր. 12/24 թուով եկած լրագրը կը ծանուցանեն, թէ Սըր Քոլին Քամիկը սարապետը փետր. 1/13ին զիս Քամիկը կը զանրվել պաշարման թնդանութիւնը եւ պատերազմական միջոցի սպասելով : Ռուսի կը կարծուի որ Լուքսեմբուրգի օւթութիւնը փետր. 13/25ին առաջ չէր կրտար սիսի : Ապարադետը 30 հազար զօրք եւ 100 թնդանութ ուներ պատրաստ : Բայց կըսվ թէ այսչափ զօրութիւնը բաւական չպիտի ըլլայ Լուքսեմբուրգը, որուն բարձրքը 100 հազար ապստամբ զօրք կայ :

Տէրիլի թագաւորին գաւազրատանք տեսնելով յանցաւոր գաւառիցաւ հե-

տեւարար ցմահաքարվելու գաւազրատվեցաւ :

Բրուսիայի թագաւորին առողջութեան վիճակը միշտ մի եւ նոյն ըլլալով տակաւին կարող չպիտի ըլլայ երկար ժամանակ կառավարութեան ամենը ձեռք առնելու : այս պատճառաւ կըսվ թէ խորհրդարաններուն համարութեամբը նորին վեց ամիս տեղապահութիւն ընելու իշխանութիւն պիտի տրվի թագաւորին կողմէն :

Չերքեզականի ծովերը ներքին գրված լուրքերը կը ծանուցանեն թէ Կայսր Էմին փաշան որ Գամանիս խրվելը եր հոն մնալու եւ անկէ դուրս չելլելու պայմանաւ եւ տեղւոյն իշխանութեան հստորութիւնը խաղաղ փոխելը եր, Չերքեզական հասեր է Քիւրիստանի ծովաբով, եւ Չերքեզներուն այժմեան զուլի Սեֆեր փաշային հետ հաշարվեր են :

Արցնի հիւսիսային արեւելեան կողմերը քանի մը պատերազմներ եղեր են այս օրերս առաջ եւ չերքեզներուն մէջ, եւ երկու կողմանէ շատ մարդիկ մեռեր են :

Պոմպոնի ու Չերքեզները գրված նամակները լորտ կուտան թէ Գարաաղցիները յայտնապէս եւ համարձակ կայսերական տէրութեան երկիրներուն վրայ կը յարձակին բողբոսութեամբ եւ ամեն կերպ չարութիւն կը գործեն : Այս օրերս Բրիտիսիայի մէջ Սոնի փաշային զօրացը վրայ յարձակել են, բայց ստատիկ պայտերազմի բռնրվելով եւ քշվել են : Ռուսի կ'ալ մըն ալ Քորթանի քովը եւ զեր է : Բայց հոնկ ալ հալածվեր են 20-25 մարդ կորսնցնելով : Այս կ'իւններուն առաջինին մէջ կայսերական զօրքերէն 15 հոգի մեռեր եւ 17 հոգի ալ վերաւորվեր են : երկրորդին մէջ ալ 4 հոգի մեռեր են :

Կայսերական կառավարութիւնը Գարաաղցիներուն բրած այս յանգուզն աւաղակութիւններն ու յարձակումները արժանապէս պատժելու համար խիստ զօրաւոր միջոցներ ձեռք առած եւ բողբոսութիւն զօրաց դուրսեր այն կողմերը կրկնած է, որոնք արդէն հոն հասած կըլլան :

ՆԵՐՏԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԵՏՏՈՒՆԱԿԱՆ ՀՐԱՏՔԱՐԱՌԹԻՒՆ

Գանձուց վեճմարիւղ պաշտօնեան տէրութեան պարտքը հետեւեալ վճարելու Սնտուկին տեսու ձեռուն մարտ 1/13 թուով լրած ժողովին տակնադրութիւն

նր տեսնելով հետեւեալ որոշումն ըրաւ :

Տէրութեան նոր պարտատուակներուն (Կահար Քեօիա) կըլլը եւ ձրգվեցու, բայց ներկայ մարտ 1/13ին բուկեալ վեց ամիսն աւել չպիտի ուշանայ : Եւ իսկ ժամանակը ամիս մը առաջ պաշտօնակա կերպով պիտի ծանուցվի լրագրներուն մէջ :

Օրսի Էրզրում քաղաքի անկախութեան

Գարաաղց հատուցման Սնտուկին տեսու թեան ժողովը կայսերական կառավարութեան հրամանաւ այսօր 1/13 մարտ 1858 իր պաշտօնարանը գումարվելով, իր նախադասը ծանուց թէ տէրութեան նոր պարտատուակները (Կահար Քեօիա) կառավարութեան որոշած պայմանագրով մէջ պարտատէրու դժուարութիւններ ծագելով նոր պայմանագրով մը ուրշել հարկ եղած է : Ժողովը այս բանի վրայ խորհելով յառաջ ընելով պատճառներուն արդարութիւնը եւ նոր պայմանագրով մը որոշելու հարկը ձանցու : ուստի կը խնդրէ որ պարտատուներուն կըլլը ներկայ վեց ամիսն մէջ կատարվի առանց յառաջիկայ սեպտ. 1/13ին անգին ուշանալու : եւ կառավարութիւնը վրայ թ ունեւայ յիշեալ թու զվերուն կըլլու ձիւր ժամանակը ամիս մը առաջ հասարակութեան ծանուցանելու պաշտօնակա կերպով :

Կ. Պոլս 1/13 մարտ 1858 (Ստորագրութիւն)

- Միսրան Տիւրք
Երրասաւ Երասաւ
Ենթան Ենթան
Թեոսոր Պալմաճի
Թ. Ն. Պալմաճի համար Բաւ լրագր
Ե. Քամիստ
Վ. Քիւրթաճո
Բ. Տիւրք
Ֆ. ալ Բ. Ֆալքոն
Զ. Զանսոն
Բ. Զալա
Պետրոս Մարթը օրտ
Եանի Բախարի
Յոհաննէս Թիւնկը
Կ. Օրթիլի
Քարտուր
Բեշա. Տ. Ռիկարտի

Կայսերական հրամանաւ Իզմիրի նախկին կուտակ վեճմ. Մահաւա փաշան թանգնման ժողովին անդամ անուանեցաւ :

Կարձեալ կայսերական հրամանաւ Կախկին Մեծ կայսրքոս բարձր. կիրիտը Սուսթաֆա փաշան, վեճմ. Սուս Սալիթի փաշան եւ վեճմ.

Մուսթաֆա փաշան (Աքր քեաթիպի)՝ ահրաժեհան նախարարաց բարձրագոյն ժողովին անդամ անուանեցան:

Իզմիրի նախորդ կուսակալ վանժ. Մուսթաֆա փաշան Աղբրանուպուրոյ կուսակալ անուանեցաւ փոխանակ Սօհամէր փաշային որ Ա. Պօլիս պիտի դառնայ:

Հարաթ օրը օրոշատախա Խեքնա- կալը Թօփ-Պափուի պարաքերթալը՝ հետ զհետ հոն կանչել առաւ բարձր- մեծ Եղբարքոր, արքունի փողերանոցի փերատեսու չը եւ Գանձուց պաշտօնան: Ա սևմ. Հասիպ փաշան տկարութիւն ունենալով չկրցաւ երթալ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգային Պատրիարքարանէն հետեւ- եալ յօգուածը խրկելեցաւ լրագրոյս մէջ հրատարակելու:

« Բնականոր հասարակութիւն ժողովուրդ Հայաստանի, ստորադրու- թեանք երկարօրէն գրուած զիր մը ազ- զերնուս երեւելեաց խրկուած ու կար- զացուած է. որով այն դրոյն թեւազիր- ները՝ թէ զեա ազգափրութեան եւ հայ- բնասիրութեան հօգուով վառուած՝ ազգերնուս բնական ամեն երկիր քա- զաք եւ պիւղ զիտու թեան լուսոյն ծաւա- լիր իւրեանց նպատակ առած են, բայց խօսելու ասանին արդար սահման անդին

կանցին. որպէս թէ Ա. Պօլսոյ մէջ աճ- փոփած ըլլան ուսմանց ու կրթութեանց համար ջանքն ու վաստակը ազգին երե- լելքը, զանց ընելով Հայաստանի քա- զաքաց ու զիւրօրէից համար հարկա- լորածը: Մենք այս զուրյոզներուն ազ- զասէր եւ անպին աւելնայելով, իւրեանց չափազանց սնով զուրյոշածքին համար ոչ միայն չենք մեղադրեր զիրենք, այլ եւ կապահովուենք որ Ազգը Ազգային ժողովոց միջոցաւ՝ արտաքոյ Ա. Պօլսոյ զանազան տեղերու վարժատանց հաստա- տութեան, եւ ուսման բարեկարգ ըն- թացքին յառաջդիմութեան, թէ ձե- լանուութեանք եւ թէ քաջախրու- թեանք հօգ տարած է եւ կը տանի: Սու- կայն այս ալ յայտնի է, որ ամեն տեղ մէկ անգամով այս ցանկալի կարգին մէջ գնել անկարելի է, եւ ազգայնոց փնտխալ չզօրեր տանելու. այսու ամենայնիւ դարձեալ պարագ կեցած է. հապա՛ զըպ- բասան ու հետեւ արար զիտութեան կա- բուստեղբուն՝ ժամանակը հասնելուն զիւրութեանք դործադրելու տարերքը բարեկարգեալ դարձցնելու մէջ պատրաս- տելու կաշխատի, զանազան տեղացի ման- կունքներ կրթելով, որ հարկաւորած ա- տենը՝ իւրեանց հայրենիքը մեր սիրելի Հայաստանը լուսաւորեն: Ահա այս է Ազգին բուն կարգը, եւ մեծ յոյս կրկայ յԱստուծոյ, որ իւր անդուգական ինսու- ջովը պիտի օրհնէ անոնց այսպիսի դո- վելի ջանքը ի յաջողութիւն: Բայց այ-

սու ամենայնիւ խիղճէ ազգին, եւ կուզէ իմանալ, որ թէ կայ անանկ տեղ մը որ փամանակը դարձն ճայելով՝ զպրատուն հաստատել կը հարկաւորի, այսպիսի պի- տայից ճանօթութեան իւրեան հաղորդ- լելուն ամենայն սիրով կը փափաքի, եւ դրժադրութեանը յօժարակամ պատ- բաստ է:

ՆԱԽԻՆ ԼՈՒՆԵՐ

Արարի օրը մայրաքաղաքիս աւարիա- կան զեպան վանժ. Բրօքէշ-Օսթէն սե- պու հը զեպանական մեծ ճաշ մը տուաւ, որուն ներկայ էին բարձրագոյն Սեծ Եղբարքոր, ծովային գործոց պաշտօն- կայ բարձր. Մեհմէտ Ան փոշան, Լիւ- զաֆի վերաստու Վ սևմ. Ան զ ա- լիպ փաշան, պատերազմի պաշտօնեաց վո- սեմ. Բիգա փաշան, արտաքին գործոց պաշտօնեաց Վ սևմ. Պուստ փաշան, Թնգանօթարանի վերաստու Վ սևմ. Մեհմէտ Բիշափ փաշան, արքունի փո- զերանոցի վերատեսու Վ սևմ. Սուլթան փաշան, առեւտրական գործոց պաշտօն- կայ վանժ. Իսմայիլ փաշան, վանժ. Իշ- համի փաշան, Փարիզի կայսերական զեւ- պան վանժ. Մեհմէտ Ղեմիլ պեյը եւ զեպանաց ներկայացուցիչ վանժ. Բեաւիլ պեյը: Տէրութեան միւս պաշ- տօնեայներն ալ հրաւիրված էին բայց չկրցին երթալ:

Աւերակներ 67 Բոնայն Աղբրաբարանի մը Բարձրագոյն Երանդուրեան Երանդուրեան Երանդուրեան:

Հարանգութեան

Պ. Մեր Խեքնակոյ դատարարը՝ մարգա- րեական հօգուով ազգեալ իր այս յօգուածին մէջ նախ բուծ է թէ, « Ազգին մէջ անանկ մար- զիկ կան որ ի վաղուց իրենց եկեղեցոյն սնու- « պանու թիւններուն հատուցել դորարած « են: Արդորք բուծ է թէ, « Այս անոնք անանք « ալ սովորական փամատայութիւններուն չեն « դատուիր, ու տարին ալ այսքան օր եւ այսքան « հանգիստ օրերուն եկեղեցի կերթան եւ այն « ալ միայն երեւնալու համար: Արդորք ծա- նուցեր է թէ, « Երկրեայ անձինք քիչ շատ « առեւտարանի ճշմարիտ բարձրագոյն վայ ճանու- « թեութեան անին, եւ այս հասարակ ալ կայ որ օր « մը բարձր Առաւարդական եկեղեցոյն զատի- « ները կրթող մը (այս բարձր մեզի ան հասկնալի) « առեւտարանի գործ ճամբուն պիտի վերադառնան: « Զարգորք, քիչ մը ալ պատկերի, խաչի, սրբոց բարձրագոյնութեան, հրաշքներու եւ օրբիչ կրօ- նական կարեւոր ինքիներու վայ զուհիկ սնով տաղկալի խօսքեր բեր էր:

Ա Երկրեայ շարժման երկրորդն ու երրորդը զուր ասանով մտայնալ երկու մասե- բուն տուելիք պատասխանին հետեւեալները պիտի բլան. բայց այս պատասխանը տալէ առաջ՝ կուզենք ճանաչանալ արդոյ ընթերցողաց, որ մինչեւ հիմա ամբիկացի քարոզիչներուն բոսժ զրպարութեանը ու անկալել վարմունքներ- նուն դեմ դրածոնք՝ կերեւոյս որ իրենց արտին ու մտայնը քիչ մը զգատութիւն ազգելու չափ օգուտ մը բրած չէ. (Թեպէտ որիչ պէտք եղած երկիրներու մէջ բաւական ազգեցութիւն բնե- լով անոնց վայոց մեզի երկու նամակ խրկուած ու ինք հարցմունք եղած կան, որ փամատակին պիտի հրատարակեն): Աւստի այս օգուտը ա- նոնց ստանալու արգելք եղաւ պատճառը՝

Իրենց դատարար կրօնքներուն վայ վերջին աստիճան կայ նախանձաւորութիւն մը աննայա- յին է, որ մինչեւ անգամ իրենց բարոյաբարձրութի- բոսժ անանկներով իրարմէ տարբերած բողբոսկան կրօնքներուն ամենեւեմ ճշմարիտ ու բարձրագոյն զեպանի քարոզիչները ուրիշ բողբոսկան ազգայն թողելով, մենք Աւստի անգղեացի հաւատարար Տեախար 814:

Իմաստաւորին՝ այս անակ կարծիք աննայա մար- ցոյց համար բրած նկարագիր մէջ կը բերենք որ անանկ պատասխան մընէ երեւց. « Հանգուզն « ու Եղբր՝ կերպով սխալ վարդապետութիւններ « ստրկեցունող, սիրտուս հաստատու ու զանոնք « յանձնարարական կերպով առաջարկող մարդոց « ոգին զերենք հակամեա կրնէ իրենց դրացիները « պարտաւելու: Բանց ամեն մեկին կարծիքը՝ ա- « ղեղական շտապիչներով դրածոն պէս կերեւ- « նան իրենց՝ ուստի բարձրանալով կրտանջներենց « զրտայնեթեմ թիւնչն համար իրենց վարդապե- « տութիւնները անանք աւելն լուսով չենտեսնար: « Այսպէս կը զրգուտին իրենց մար եղանակը « արհամարհելով իր ակար հատուցութեան տեր « մարդիկ, եւ ասոնց շոյր պատճառը իրենց կար- « ճիւղներն էր: (Փօքէթ Գ. Զօր. 649)

Աւստի Պ. հաստատ ին առջ երկու մասե- բուն մէջ մեր եկեղեցոյն կարծեցաւ անուղարու- թիւններուն՝ ու սովորական փամատայութեանց փամատակ եկեղեցոյն դատարարներուն ու չգտնուող- ներուն վայոց խօսուածները անհիմ կարծիք մը կամ մտաւանդ սուս մը բլլալուն համար հետեւ- եալ երկու իմաստուն մարդոց վճիռներով կը պա- տասխանենք:

« Ինչպէս անասանան տակախ կը պարծի « սուտեբուն հայրը բլլալուն համար, բայց մեզի ա- « նանկ կը թուի որ անալ սուրի ճարտար գաւախներու « (նոր բան հնարող) պէս իր պատիւը կորսու- « յուցած է. վրան զի իր աշխերաները հիմա սը- « ստակութեան զիտութիւնը այն աստիճան « զարգացուցին ու կատարելագործեցին որ կարե- « լի է իրենց վարպետն ալ կրնան խախել: (Հա- մաստարանութիւն՝ 307. 74): « Ո՛հ անիմեալ բլլայ այն բազմութիւ մար- « ցոյց անմտութիւնը՝ որ կրօնք աննայա ձեւա- « ցուցած են զիրենք: Անթիւ զարծելու ձեւը « զարկած, արտախելի դուստր մը աշխատութիւն- « ներով բեանաւորած ու անթիւ հօգեբով « պաշարուած բլլալով, հողիներն Երտուծոյ « հետ խօսելու փամատակ չունին, ու մարմինն « ալ իր մարդ՝ չեն կրնար քալել, վան զի, ա- « մեն մեկուն կուտար մեյակի լեռ կայ: Ի՞նչ ինչ- « պէս որ մտածութիւն բնեւով՝ մարք վեր- « անբանալու կարգութիւն չունին, նոյնպէս « մարմինն ալ արեւուն վայոյն զաթկելու կա- « յուցած թիւն չունին: Ի՞նչ երբոր իրենց երկիրը « երկրի վայ կրօնք ուցին, որ կարելի էր կրնային

Մ. անուանով 1840 ին ընտանայ մէջ 1662 յօգուած- ներէ բողբոսկեալ զերք մը տարած է: Համաստարա- նութիւն (Աւստի) կամ իմաստուն հեղինակող ընտեք խօսքերը « անանկով: « Բայց հեղինակոյ անանկով յայտնուած չէ:

« ստանալ, պարտաւորեցան քանի մը խախուտ ա- « ստիւթութիւններով (սօթթիւն արիւնքներ) ի- « ընց իրաւունքը հաստատելու վործ մը ընելու: « Բայց աչիկ դիտեմ՝ որ չպիտի կրնան ստանալ: « (Համաստ. 307. 167):

Երբոր միայն մէջ երկու գաա խօսք կան երկու տարբեր իմաստներով. առաջինը՝ « Պարզ « մը մարդիկ Աւստարանի ճշմարիտ բարձրագոյն « վայ քիչ շատ ճանօթութիւն անին. ու երկրորդը « այս հասարան ալ կայ որ օր մը՝ բարձր Ի ստա- « ստարանի կրօնքները զանազան դրոյն « մեղաբանալով Աւստարանի դրոյն ճամբուն, եւ « ուրիշ ասոնց նման մարդարութիւններ:

Ինչպէս որ ամենուն յոյսն է, բարձրագոյն- ները սխալական եւ երեւակայութեան խաղերուն ենթակայ մարդոց հարցներուն արդիւններն են: Աւստի Աւստարանի ճշմարտութիւններն ալ բար- ճագոյն մը վերածելը՝ անոր յարգը որչափ պակ- սեցուցնել իրենց կը թողու՝ որ բաժնուն վայ խորհելով հասկնան, ու մենք մեր կարծիքը հաստատելու համար օրինաւոր վայութիւն մը բերելու պարտաւորած ենք, որ այս է.

« Գրովութիւն-Շինարարներ (սօթթիւն մէջ- « բրք)՝ « Ամեն աղանդ բաղադրութեան կա- « նուն (սեւեթթ) մը անի: Երբոր որչափ անոր ինչ « բլլալը զիտուս, դուն բնութեան կրտիքն, ա- « նոր բար երեւոյթները կը մեխեն, անոր ամեն « դիտաւորութիւնները հասկնալով՝ անոր ամեն « դործողութիւններուն պատճառները կրնան բա- « ցատրել: Թէ որ պէտք բլլայ, դուն կրնաս « նսեւ անոր գործարանը մատարով՝ անոր համար « աշխատի: Գանձ մեզի անանկ կը թուի թէ ար- « զի ամեն նոր աղանդներուն կուտակիչները իրենց « վայոց ասանկ կը մտածեն: Բանց ամեն մէկը « մեյակի Արքիմիդէս են իրենց բանած ճամբուն « մէջ, եւ կարող են մեյակի աշխարհ շինելու աւե- « լի գիրին պայմաններով քան զԱրքիմիդէս որ « միայն մեր աշխարհ տեղէն վերցունելու խօսք « սուս: »

(Փօքէթ Գ. Զօր. 307. 307)

Իսկ « օր մը շար միլիոն Առաւարդական ե- կեղեցոյն գաւախները՝ կրթող մը Աւստարանի գործ ճամբուն վերադառնալու, խօսքը սիրեան զիւրահատուած են, անոր արքիմիդէս իրենց վեր եղած բաներ կատարել կից սիրելու, եւ այն- քան մտացածին փափաքներ ընդունու. երայ միւն է, որ ասոնց ալ մեյակի օրինակ տալով բա- լական պատասխանած կրկնուր:

« Մարդ ի՞նչ անհաստատ ու անհամեմատ « արարած մըն է, այլ եւ այլ պարագաներու մէջ ինչ-

Մայրաքաղաքիս բոլոր զեպաննե- բն ալ նոյնպէս հրա իրեալ էին բայց անոնց ալ մէկքանին չկրցան ներկայ գտնուիլ:

« Այսերական հրամանաւ՝

Աղբրանուպուրոյ նախկին կուսակալ Բիւսթէմ փաշան՝ որ երկու տարուան համար արար խրկված էր Միտիլի կը զըն եւ այս օրերս Պրուսա կը զանրկէր, աղատութիւն ստացաւ Ա. Պօլսու դաս- նալու, եւ արդէն մայրաքաղաքս հասած է:

« Այսերական կառավարութիւնը Պեյոլուէն Թօփ-Պափուի իջնալու ճամ- բուն վայ զեպան մը շնորհեց մայրաքա- զաքիս անդ զեպի բնակիչներուն՝ որ իրենց եկեղեցի մը շինեն:

« Տեսչութիւնը այս օրերս խիստ օգտակար անօրինութիւն մը բրաւ: Մայ- րաքաղաքիս խնամութիւններուն վայ դուրս ցցված բոլոր լայն քիւրքը (սաւաղ) փլու- նել ալ սխաւ, որոնք օղին աղատ բու- նելուն արգելք բլլալին դատ ուրիշ ան- պատե հօւթիւններ ալ անեկն՝ մանաւանդ նեղ փողոյներուն մէջ:

« Արտի թէ նոր կամուրջ մը պի- տի շինիլ մայրաքաղաքիս նաւահանգըս- տին վայ՝ Եթիւշ Խախիւսին Բալա- Փաթ Երկը: Այս կամուրջը միւսներէն լայն պիտի բլլայ եւ երկու կողմը խնամութի- ներ պիտի ունենայ:

« Թիւֆիկը հրատարակված Մեր- Հայաստանէ անուն շարթիական լրագրին Ա. Պօլսոյ մէջ դործակալ եղած է յարգի

« պէս կը խորհի ու տարբեր կը դարձէ նոյն իսկ « իրեն համար: Մեկ վայրկեան մեկ մը ճիւղ- « լան համար կը փատաւորի իր ճարպիկութեանը « վայ, սեւերկրոց վայրիկանին՝ Թէ որ ու զտ մը « կրկնած կարծէ, բնաւ իր դիրք հաստատութեանը « վայ տարակոյ չենք: (Անդ. Ա. Փոր.)

« Արտի մեղանախանձ ուղով զգոցեալ « մեկուն տար թէ որ քիչ մը կեանց, կեանակայ « թէ աշխարհ անոր վայ երկար ժամանակ է ի « վեր կեցած բլլալով՝ մարմը քիչ մը զերծեր ու « զարտարուեր է. ուստի զգուցութեան մը վեր « կը ցածիլ ու աշխարհի տեղափոխութիւն մը բ- « անել կուտայ՝ մեկ ասան միւսին վայ նստեցնե- « լով: Թե որ դիպու անով մը փոքր աղ իր կրկնի « ինք բլլայ կրտէ, ու մարդասիրութեան կ'ազօ- « սթէ որ երկրի հիւր տեղէն շինախորհ, (Համա- « սո. 307. 35):

« Թե որ մենք մտացածին պիտայը սեղ- « ձեր, ինչու անոց մտացածին յարաբերու- « ալ շտեղծենք: Ասանկ երջանիկ մտածախու- « սթեան մը մէջ կարգեր այն յիմար Աթեանցին, « որ նաւահանգիտար մտած բոլոր նաւերը իր բու- « սացուածքը կը կարծէր. ուր մն պէտք է որ « մենք ասանկ անյազ փափաքներով մեզ աննայնք: « (Պիւլթիստ):

Ամբիկայի քարոզիչներ թող չկարծեն թէ Առաւարդական Հայերն իրենց քարոզութեանը կարօտ են. ամեն բարեկարգութիւն իր տունն սիրել մեծ խաչմուտիկ համարուած է եւ իր օր ալ այնպէս է. թող իրենց Ամբիկայի վայրե- նիները, իրենց քաղաքաբլթեալ անհաստատե- լու ու հարուստ մարդիկ՝ ինչպէս են Քրիստոսի « Երանդուրեան հրատարակիչը հրատարակիչը թէ ինչ: Այս պակասու- թիւնը միայն Ամբիկայի մէջ չէ. այլ թէ որ Անգղոյ մէջ ալ կայ բան՝ կարելի է բողբոսկան քարոզիչները նոր հաստած մըն ալ այս անյուր ստու թիւնը հերքելու համար պիտի զրեւ ու Քրիստոսի հրատարակիչը մէջ նոր անուն մըն ալ պիտի հրատարակեն: Բայց մեր վայութիւն- նը անանկ եկեղեցական մը դրուած են աւած- ներ, որ Քրիստոսի Աւստարանը քարոզելու պաշտօնեայներուն շտապի ճշմարիտ խօսքու ա- սարկութեան օրինակ բլլալու արժանի է:

